

Ο ψίθυρος - οι ψίθυροι - οι συνομιλητές

Ο καλλιτέχνης δεν δικαιούται να είναι αθώος στις συνθήκες της επισφάλειας των χρόνων μας. Το ίδιο ισχύει και για τον πολίτη. Ο άναρχα δομημένος ως προς το κοινωνικό του πλέγμα και τις διαστρωματώσεις, κόσμος μας, αιτεί τη χαμηλόφωνη συνομιλία, τον στοχασμό μιας ταπεινότητας που διαδέχτηκε την οίηση της ευμάρειας. Η τέχνη στα χρόνια της ύφεσης απεχθάνεται τον εντυπωσιασμό, τόσο όσο ο μοντερνισμός σιχάινεται την καλλιέπεια. Τι μπορεί να ισχύει και τι ακυρώνεται, σήμερα, στην εποχή της βίαιης φτωχοποίησης, της βίαιης μετανάστευσης, της βίαιης εκδίκησης, του αποτροπιασμού των νέο-αποικιακών και των νέο-θρησκευτικών πολέμων; Ακόμη ένα ξεκαθάρισμα (που ίσως καταγράψει το μέλλον) στα έργα και τις σκέψεις των ανθρώπων μοιάζει να επαναφέρει την λιτότητα των αρχών του μοντέρνου, να χρησιμοποιεί τις μετέπειτα κατακτήσεις ως προς τις κατοχυρωμένες ελευθερίες της γλώσσας της τέχνης με απόλυτη οικονομία, να καταργεί το slogan όπου δεν χρειάζεται αλλά και την άκρατη φλυαρία των επινοήσεων χάριν μιας αισθητικής. Η έκθεση *Ψίθυροι* επιθυμεί να ψηλαφήσει τον χρόνο μας στη συγκυρία του τρίτου, αδήλωτου επίσημα, μεγάλου πολέμου, μιλώντας διακριτικά για τον άνθρωπο, τον ψίθυρο του φόβου του, την ανασφάλεια σε μια περίοδο κρίσης όπου το παλιό έχει πεθάνει και το καινούργιο μοιάζει να καταρρέει πριν καν γεννηθεί, και την κραυγή του γυμνού από ιδεολογίες ανθρώπου απέναντι στο μοιραίο επέκεινα.

Ο τίτλος αντλεί νοηματικά από τον λόγο του σπουδαίου Ιρλανδού λογοτέχνη και θεατρικού συγγραφέα, του Samuel Beckett, που τόσο σύγχρονα μιλά για τις λέξεις που γίνονται ψίθυροι, για το αιώνιο μουρμούρισμα και τη μνήμη που κρύβεται πίσω από κάθε ψίθυρο και για τον ψίθυρο που γίνεται κραυγή. Και επικαλείται τον ψίθυρο των σωμάτων όπως τον κληροδοτεί στην ανθρωπότητα η ποιήτρια του *I died for beauty*, Emily Dickinson.

Το Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης Κρήτης καταθέτει τον δικό του ψίθυρο στην τέχνη του σήμερα. Η έκθεση επιθυμεί να διερευνήσει μέσα από τις καταθέσεις των καλλιτεχνών, ζητήματα ταυτότητας, φόβου και διαπιστώσεων που αφορούν σε απαγορεύσεις, κοινωνικούς κώδικες και ταμπού. Ζητήματα που απορρέουν από την καταστροφή του πλανήτη αλλά και ζητήματα που απορρέουν από την βία της μετακίνησης των ανθρώπων και την κατάθλιψη που προκαλεί το τέλος της ευμάρειας. Ένα άλλο, πάντα απειλητικό αλλά και ευλογημένο ζήτημα, η προσωπική κατάδυση, η αναγνώριση των τραυμάτων στη διαδικασία της ζωής που παράγει η επεξεργασία της σκέψης όπως επικαλείται τη μνήμη, αλλά και ο ψίθυρος του κυττάρου καθώς βαίνει προς το γήρας.

Η πρόσκληση σε γυναίκες της τέχνης από την Ελλάδα, την Ευρώπη και τις ΗΠΑ δεν ορίζει επιθυμία για ένα φεμινιστικό μανιφέστο. Η επιλογή εκφράζει την πίστη ότι ο γυναικείος ψίθυρος παραμένει πιο διαυγής και γενναίος σε αιτήματα επεξεργασίας του φόβου και της ύπαρξης. Ο τελικός σχολιασμός, ωστόσο, μέσω των συνεντεύξεων των γυναικών, διαφόρων εθνικοτήτων, ηθελημένα αποτελεί έργο και κατάθεση του άλλου φύλου.

Η έκθεση *Ψίθυροι* εντάσσεται στο πλαίσιο των ανταλλαγών μεταξύ του Κέντρου Σύγχρονης Τέχνης Θεσσαλονίκης και του Μουσείου Σύγχρονης Τέχνης Κρήτης και σε συνεργασία με το Φεστιβάλ Κινηματογράφου Θεσσαλονίκης.

Τους ευχαριστούμε όλους.

Μαρία Μαραγκού
Επιμελήτρια της έκθεσης
Καλλιτεχνική Διευθύντρια του Μ.Σ.Τ.Κρήτης

The whisper - the whispers - the interlocutors

The artist is not entitled to be innocent in the precarious conditions of our time. The same applies to the citizen. Our anarchically structured world, as to its social matrix and stratifications, asks for a low-voiced conversation, reflection of a humility which succeeds the conceit of prosperity.

The art in the years of recession loathes sensationalism much as modernism detests beautification. What may be true and what is nullified today, the era of violent povertization, violent migration, violent revenge, the revulsion of the neo-colonial and neo-religious wars? Another tidying up (which perhaps prescribes the future) in people's works and concepts seems to bring back the principles' simplicity of modernity, utilizing the subsequent conquests, as to the confirmed freedom of the art language with absolute economy, abolishes the slogan which is unnecessary but also the extreme claptrap of the innovative for the sake of the aesthetic.

The exhibition *Whispers* wishes to feel our time, in the conjuncture of the third, officially undeclared, great war, discussing discreetly for the human, the whisper of her/ his fear, the insecurity in a period of crisis where the old has died and the new collapses before even born, and the human cry - undressed from ideologies- towards the inevitable hereafter.

The title derives conceptually from the words of the great Irish novelist and playwright Samuel Beckett, who, so contemporary, writes about the words which become whispers, for the eternal mumbling and the memory which hides behind every whisper and the whisper which grows to a scream. The title calls upon the bodies' whisper as bequeathed to humanity by the poet *I died for beauty*, Emily Dickinson.

The Museum of Contemporary Art of Crete lays its own whisper to the art of today. The exhibition wishes to explore through the statements of artists, issues of identity, fear and ascertainments relating to prohibitions, social codes and taboos. Issues arising from the planet's catastrophe but also issues arising from the violent mobility of people and the depression which is caused by the end of prosperity. Another issue, always threatening but blessed one, is that of the personal immersion: the recognition of traumas in the process of life which critical thinking is producing while invoking the memory and the cell whisper as it grows old. The invitation to women artists from Greece, Europe and the US does not call on a desire for a feminist manifesto. The choice expresses the belief that female whisper remains more clear and brave in processing issues of fear and existence. The final comment, however, through women's interviews of different nationalities, is deliberately a work and a statement of the other gender.

The *Whispers* exhibition is presented in the framework of the exchange program between the Contemporary Art Center of Thessaloniki and the Museum of Contemporary Art of Crete, and in collaboration with the Thessaloniki International Film Festival.

We thank them all.

Maria Marangou
Exhibition curator
Art Director of CCA